

POZICIJA DĚL STUDENTŮ NUBYRĚJIMO

IVADAS

Lietuvos studentų sąjunga (toliau – LSS) pažymi, kad studentų nubyrejimo problema yra aktuali visoms Lietuvoje veikiančioms aukštosioms mokykloms. Aukštojo mokslo ir studijų paslaugą teikiančios institucijos Lietuvoje yra suinteresuotos ir atsakingos, jog studentas, įstojęs į aukštąją mokyklą, išliktų joje ir sėkmingai baigtų studijas.

Sėkmingos studijos susideda ne tik iš akademinų pasiekimų ar studijų baigimo laiku. Šią sąvoką sudaro įvairiapusiškas ir kokybiškas studijų procesas, kuris ne tik suteikia studentams specifinių žinių ir kompetencijų, bet kartu skatina studentų asmeninį tobulėjimą bei sudaro sąlygas aktyviai veikti visuomenėje. Sėkmingos studijos atitinka studentų lūkesčius, nes jos yra pritaikytos prie besikeičiančių aplinkybių, kurios skatina studentų nuotolinį mokymąsi. Norint, jog studento studijos būtų sėkmingos, būtina užtikrinti tinkamas sąlygas šiam tikslui pasiekti. Sąlygos susideda iš studijų kokybės, finansinės paramos, socialinės aplinkos, akademinės ir socialinės pagalbos bei individualių poreikių patenkinimo. Neužtikrinus tinkamų sąlygų studijų procese gali įvykti studentų nubyrejimas.

Studentų nubyrejimas – studentų studijų nutraukimo prieš jas baigiant rodiklis. Iš aukštosios mokyklos studentai nubyreiti gali dviem būdais: nutraukti studijas savo noru arba būti pašalinti dėl nepažangumo, finansinių įsiskolinimų ar kitais atvejais, numatytais aukštosios mokyklos reglamentuose. Studijų nutraukimas anksčiau laiko yra viena iš aukštosios mokyklos kokybės indikacijų, kuri išryškina nesėkmes, susijusias su vadovavimo, perėjimo, prisitaikymo ir studentų skatinimo procesais.

LSS atkreipia dėmesį, kad ne visi studijų nutraukimo atvejai yra laikomi vengtiniais. Studentui nusprendus nutraukti studijas aukštojoje mokykloje, jei jam nepatinka pasirinkta studijų kryptis (pasinaudojant turima teise nutraukti studijas po pirmo kurso semestro, ir negrąžinti lėšų į Valstybinį studijų fondą), tenkina darbo sąlygos be aukštojo išsilavinimo, nors buvo suteiktos galimybės pabandyti. Tyrimai rodo, jog dažniausiai studentų studijų nutraukimas vyksta sąlygojant ne vienai priežasčiai, o

kelioms, kurias sudaro šešios priežasčių grupės: studijų sąlygos, rezultatai ir reikalavimai, susidomėjimas ir lūkesčiai, darbo alternatyvos ir karjeros galimybės, asmeniniai ir šeimos aspektai bei finansinės sąlygos.¹

Analizuojant, kuriais studijų metais studentai dažniausiai nutraukia studijų sutartis, pastebėta, jog apie 20 proc. studentų (tiek kolegijose, tiek universitetuose) studijas nutraukia pirmaisiais studijų metais. Dėl šios priežasties galima teigti, kad svarbu atkreipti dėmesį į keletą sričių. Viena iš jų yra organizuojama integracija į aukštąją mokyklą, kuri yra svarbi padedant įsilieti į bendruomenę bei suprasti aukštosios mokyklos veikimo principus. Taip pat svarbu sudaryti palankias studijų sąlygas, sukurti tinkamą studijų atmosferą bei didinti studentų motyvaciją studijuoti būtent pirmaisiais studijų metais, siekiant kuo mažesnio nubyrančių studentų skaičiaus.

LSS pabrėžia, jog norint sumažinti studentų nubyrėjimą aukštosiose mokyklose, reikalinga priemonė, kuri padėtų prognozuoti studentus, turinčius didesnę tikimybę nutraukti studijas prieš jas baigiant, kad akademinė bendruomenė galėtų imtis prevencinių priemonių mažinant studentų nubyrėjimą. Taip pat, svarbu, jog būtų stiprinamos psichologinės ir akademinės pagalbos priemonės bei užtikrinama finansinė pagalba esant reikiamybei.

PROBLEMATIKA

Studentų nubyrėjimas aukštosiose mokyklose išlieka viena opiausių problemų. Remiantis Nacionalinės švietimo agentūros duomenimis, aiškiai matomas nemažėjantis studentų nubyrėjimas, kuris vidutiniškai siekia apie 10 proc. pirmos pakopos studijose ir apie 8 proc. antros pakopos studijose, paskutinių penkių metų laikotarpiu. Studentų sprendimas nutraukti studijas sukuria neigiamas pasekmes aukštosioms mokykloms dėl nekontroliuojamo studentų skaičiaus bei sudėtingesnio studijų proceso organizavimo.

---

¹ Behr A, Giese M, Tegum Kamdjou HD, Theune K. Motives for dropping out from higher education—An analysis of bachelor's degree students in Germany. *Eur J Educ.* 2021;56:325–343.

Stebint paskutiniųjų metų tendencijas matoma, jog vidurinės mokyklos neužtikrina vienodo absolventų pasirengimo, reikalingo studijoms. Tai pastebima absolventų baigtų dalykų VBE ir metinių pažymių skirstiniuose.² Stojantieji labiausiai trūksta bazinių žinių ir motyvacijos tam, kad būtų pasirengę aukštojo mokslo studijoms. Todėl bendrųjų kompetencijų ugdymas mokyklose – nepakankamas.³ Aukštosios mokyklos, priimdamos ne iki galo pasirengusius studentus, turėtų suteikti jiems įvairias galimybes įgyti trūkstamas žinias, taip prisidedant prie geresnių studentų akademinų rezultatų, kas leistų padidinti sėkmingai baigiančiųjų studijas skaičių.

Prasta studentų psichologinė būseną daro didelę įtaką jų akademiniam rezultatams.⁴ Tai gali sukelti papildomą stresą bei žemą motyvaciją tęsti studijas. LSS atlikto tyrimo „Psichologinė studentų būseną ir pagalba“ duomenimis, trečdalis apklaustųjų atsakė, jog patiria stiprų stresą, nerimą, baimę studijų laikotarpiu ir tik beveik pusė atsakė, jog žino, ar jų aukštojoje mokykloje yra teikiama psichologinė pagalba.⁵ Tyrimai atskleidžia tendenciją, kad studentai, susidūrę su psichologiniais sunkumais, dažniau pasirenka juos spręsti patys ir neieško išorės pagalbos. Taigi aukštosios mokyklos, kurdamos palankią emocinę aplinką, turėtų vykdyti tiek prevencinius psichikos sveikatos gerinimo užsiėmimus, tiek didinti psichologinės pagalbos prieinamumą taip prisidedant prie studentų nubyrimo skaičiaus aukštosiose mokyklose mažinimo.

Studijų kokybė studentų nubyrimui turi didelę įtaką. Gerus studijų rezultatus lemia ne tik tikslingai pasirinktos studijos, bet ir pasitenkinimas jomis. Tarp studentų pasitenkinimo ar nepasitenkinimo studijomis ir studijų nutraukimo yra tiesioginis ryšys, o studentų nubyrimas aukštojoje mokykloje yra vienas pagrindinių aukštojo mokslo sistemos vertinimo rodiklių. Studentų pasitenkinimas studijų kokybe reiškia, kad studentai

---

² VBE baigiamųjų darbų skirstiniai. Prieiga per internetą: <https://www.nsa.smm.lt/stebesenos-ir-vertinimo-departamentas/pasiekimu-patikrinimai/brandos-egzaminai/rezultatai/>

³Starta gov “Pasirengimas pirmosios pakopos aukštojo mokslo studijoms. Mokslo sistemos suinteresuotųjų šalių apklausos rezultatai”. Prieiga per internetą:

https://strata.gov.lt/images/leidiniai/Pasirengimas_studijoms_I_pakopa_Ataskaita.pdf

⁴ STĂICULESCU, Camelia; RAMONA, Richiteanu Nastase Elena. University dropout. Causes and solution. Mental Health: Global Challenges Journal, 2018, 1.1: 71-75. Prieiga per internetą: <https://pdfs.semanticscholar.org/e2a5/3a03958ea35c7b5d7ca87432576c00b8b7b4.pdf>

⁵ LSS Tyrimas „Psichologinė studentų būseną ir pagalba“ Prieiga per internetą: <http://www.lss.lt/wp-content/uploads/2021/03/Tyrimas-%E2%80%9EPsichologine-studentu-busena-ir-pagalba-.pdf>

yra patenkinti teikiamų studijų paslaugų kokybe. Tai padeda aukštajai mokyklai išlaikyti studentus, daro teigiamą įtaką įstaigos konkurencingumui, gerina jos įvaizdį visuomenėje.⁶ LSS atliktas tyrimas „Studijas baigiančiųjų studentų pasitenkinimas studijomis“ atskleidė, jog maždaug 25 proc. studentų buvo nepatenkinti ar net labai nepatenkinti savo studijų programa. 30 proc. studentų teigė nesutinkantys arba visiškai nesutinkantys, kad programa juos tinkamai paruošė sėkmingai profesinei karjerai.⁷ Tai atskleidžia, jog studijų programos nepatenkino beveik trečdalis apklaustų studentų lūkesčių. Kelios to priežastys gali būti realios situacijos neatitinkančios aukštųjų mokyklų reklaminės kampanijos arba prasta studijų kokybė.

Studentų pajamos gali turėti įtakos studentų nubyrimui aukštesniuose kursuose. Remiantis LSS tyrimo „Studentų studijų ir darbo derinimo analize“ rezultatais, dažniausiai studentai dirba tam, kad galėtų geriau gyventi, įgyti naudingos patirties arba vykdyti finansinius įsipareigojimus. Šiek tiek daugiau nei trečdalis studentų teigia, jog per 2020 metus patyrė rimtų finansinių sunkumų. Vienas iš būdų kaip padidinti savo finansines pajamas yra dirbti studijų metu, todėl 39% bakalauro ir 73% magistrantūros studentų, dalyvavusių apklausoje, dirba apmokamą darbą (2021 m. LSS studentų studijų ir darbo derinimo tyrimas⁸). Galima teigti, jog dirbančiųjų studentų skaičiai kiekvienais metais vis ryškiau auga, tai iliustruoja Eurostudent VI bangos⁹ ir Eurostudent VII bangos¹⁰ tyrimai. 2016–2018 m. nuolat dirbančiųjų studentų skaičius Lietuvoje siekė 37%, o 2018–2021 m. – 54%. Darbas studijų metu padidina tikimybę nutraukti studijas, nes sudėtinga suderinti jas ir darbą. Kuo daugiau valandų studentai dirba, tuo mažiau laiko turi studijoms, tai patvirtina ne tik LSS tyrimų duomenys, bet ir Eurostudent VII bangos tyrimas. Daugiau nei pusė studentų teigia, jog skiria nepakankamai dėmesio studijoms. Tai galima pamatyti

---

⁶ URBONIENĖ, Liucija. Analysis of study choice motives and study satisfaction as an instrument of study quality assurance. Applied Scientific Research, 2022, 1.1: 15-22.

⁷ LSS Tyrimas „Studijas baigiančiųjų studentų pasitenkinimas studijomis“. Prieiga per internetą: <http://www.lss.lt/wp-content/uploads/2019/12/Studijas-baigian%C4%8Di%C5%B3j%C5%B3-student%C5%B3-pasitenkinimas-studijomis-tyrimas.pdf>

⁸ LSS „Studentų studijų ir darbo derinimo analizė“. Prieiga per internetą: <http://www.lss.lt/wp-content/uploads/2021/05/Darbo-ir-studiju-tyrimo-analize.pdf>

⁹ Eurostudent VI. Prieiga per internetą: https://www.eurostudent.eu/download_files/documents/EUROSTUDENT_VI_short_report.pdf

¹⁰ Eurostudent VII. Prieiga per internetą: https://www.eurostudent.eu/download_files/documents/EUROSTUDENT_VII_Synopsis_of_Indicators.pdf

ir Eurostudent VII bangos tyrimo analizėje. Studentai, kurie dirba daugiau nei 16 valandų per savaitę, skiria mažiau laiko studijoms nei nedirbantys studentai. Šis veiksnys gali lemti prastesnius akademinis rezultatus bei patiriamą didesnę emocinę įtampą, kas turi įtakos psichologinei būsenai. Matant tokius dirbančiųjų skaičius bei esant didelei kvalifikuotų darbuotojų paklausai atsiranda rizika, jog studentas nuspręs nebetęsti studijų aukštojoje mokykloje.

STUDENTŲ PARAMOS SISTEMA

Siekiant padidinti sėkmingai studijas baigiančių studentų skaičių, aukštosios mokyklos turėtų plėsti ir gerinti pagalbos priemonių sąrašą, įgyvendindamos konkrečias iniciatyvas, skirtas akademinės sėkmės skatinimui ir studentų palaikymui. Tai turėtų apimti:

1. PAGALBĄ PIRMOS PAKOPOS STUDENTAMS, TURINTIEMS NEPAKANKAMĄ PASIRUOŠIMĄ STUDIJOMS.

Svarbu ne tik vidurinėje mokykloje įgytos formaliosios žinios, bet ir išankstinis studento pasiruošimas studijuoti, siekiant sėkmingai baigti studijas aukštojoje mokykloje. Studentams susiduriant su akademiniais sunkumais dėl menko pasiruošimo gali atsirasti motyvacijos stoka, ko pasekoje didėja tikimybė nutraukti studijas. Siekiant padėti studentui tokioje situacijoje bei išvengti nubyrėjimo rizikos, iniciatyvos studentų pasiruošimui gerinti turi imtis ir aukštosios mokyklos, sukurdamos specialius papildomus išlyginamuosius kursus (pateikiant studentui papildomą asmeninio pasiruošimo medžiagą, siūlant vasaros mokyklas bei kitas pagalbos priemones). Tokiu būdu studentas galėtų skirti savarankiško laiko mokymuisi ir pagal poreikį įgyti trūkstamų žinių, o pagrindinių studijų modulių metu nereikėtų skirti laiko bazinės informacijos pateikimui. Be to, būtina atkreipti dėmesį į tai, kad studentai susiduria ne tik su formalių žinių stoka, bet ir trūksta tokių svarbių kompetencijų kaip gebėjimas mokytis, laiko planavimas ir kt.

Norint užtikrinti sėkmingą studijų procesą, aukštosios mokyklos turėtų skirti didesnę dėmesį šių kompetencijų ugdymui. Šiam tikslui pasiekti, aukštosios mokyklos galėtų rengti seminarus ar kitokio pobūdžio užsiėmimus.

2. SĖKMINGĄ INTEGRACIJĄ Į AKADEMINĘ BENDRUOMENĘ.

Socialinė integracija yra svarbus aspektas siekiant užtikrinti sėkmingą studijavimo patirtį. Jei studentas jaučiasi izoliuotas, tai gali neigiamai paveikti jo emocinę gerovę ir motyvaciją mokytis. Izoliacija gali sukelti jausmą, kad jis nepriklauso akademinėi bendruomenei, kas skatina studentą nejausti įsipareigojimo aukštajai mokyklai ir nutraukti studijas. Aukštosios mokyklos gali imtis veiksmų, siekiant pagerinti studentų integraciją ir mažinti nubyrimo tikimybę. Tai gali apimti pirmakursių mentorystės programą (pirmos pakopos studentams), įvairių paskaitų mokslo pradžioje organizavimą bei studentiško organizacijų veiklos plėtrą. Svarbu, kad aukštoji mokykla dėtų pastangas sukurti įtraukią aplinką, kurioje visi studentai galėtų jaustis priimti.

3. FINANSINĖS PARAMOS TOBULINIMĄ.

Aukštosios mokyklos turėtų užtikrinti įvairaus tipo finansinę paramą: mokestines studijų / apgyvendinimo lengvatas, paramą socialiai pažeidžiamoms studentų grupėms (socialines, vienkartinės stipendijos ir kitas), skatinimą už akademinis pasiekimus (skatinamosios, mecenatų stipendijos ir kitos) bei už visuomeninius, meninius ir sportinius nuopelnus. Gerinant finansinės paramos sistemą reikėtų atsižvelgti ne tik į jos įvairovę, bet ir gavėjų rato praplėtimą bei prieinamumą. Gaunamos paramos dydis turėtų tenkinti studentų poreikius (siekti bent minimalaus vartojimo poreikių dydį (354 eur.)). Finansinės paramos sistemos gerinimas negali apsiriboti tik aukštosiomis mokyklomis, pokyčiai turi būti vykdomi ir nacionaliniu lygmeniu. Valstybės remiamų paskolų studijoms gavimo sąlygų gerinimas, socialinės stipendijos gavėjų rato plėtimas. Pakankama finansinė parama studentams suteiktų galimybę nedirbti ir prioritetą teikti studijoms.

4. PSICHINĖS SVEIKATOS STIPRINIMĄ.

Siekiant užtikrinti, kad studentai sėkmingai baigtų studijas laiku, aukštosios mokyklos turi skirti didelį ir nuolatinį dėmesį jų emocinei būklei. Tai turi sietis su teigiamo emocinio klimato kūrimu bei puoselėjimu, stigmos, susijusios su psichikos sveikata, mažinimu ir psichologinio atsparumo bei psichologinės pagalbos prieinamumo didinimu.¹¹ Šiam tikslui pasiekti skiriamos šios priemonės:

Šviečiamųjų ir prevencinio pobūdžio užsiėmimų, kampanijų organizavimas, kurių metu studentai būtų informuojami apie psichikos sveikatos svarbą bei jos puoselėjimo būdus:

- Nuolatinės studentų psichologinės / emocinės būsenos stebėsenos sistemos sukūrimas, kurios pagalba būtų aiškus krizės atpažinimo, įvertinimo planas bei siūloma skubi ir nemokama pagalba atsižvelgiant į situacijos rimtumą: kvietimas į individualias ar grupines konsultacijas, seminarus, iniciatyvas, paskaitas, prevencijos programas;
- Į studijų turinį įtrauktas psichologinio raštingumo kompetencijų ugdymas;
- Užtikrinamos nemokamos ir pagal poreikį kaip įmanoma greitos pagalbos priemonės (konsultacijos, savipagalbos priemonės ir pan.), kurių būtų bent 5, o eilėje būtų laukiama ne ilgiau nei mėnesį (išskyrus krizės atvejus);
- Įgalinta bendruomenė, kuri gali atpažinti sunkumus patiriančius bendruomenės narius bei sąmoninga jiems padėti.

5. AKADEMINĘ PAGALBĄ.

Siekiant sumažinti studentų nubyrejimą, aukštosios mokyklos turėtų plėsti bei tobulinti akademinės pagalbos sistemą, taip prisidedant prie studentų akademinės pažangos skatinimo bei kylančių akademinų iššūkių sprendimo. Aukštosios mokyklos turėtų užtikrinti studentams galimybę gauti dalyko / modulio dėstytojo konsultacijas, kurių

---

¹¹ LSS, VU SA, LURK, LKDK susitarimas Dėl psichikos sveikatos stiprinimo Lietuvos aukštosiose mokyklos. Prieiga per internetą: <https://lurk.lt/dokumentai/lurk-deklaracijos/susitarimas-del-gaivinimo-igudziu-mokymosi/>

metu būtų suteikiama pagalba, siekiant spręsti kylančius sunkumus. Dėstytojų konsultacijos turėtų būti laisvai prieinamos, efektyviai viešinos bei vykdomos reguliariai. Taip pat, aukštosios mokyklos galėtų kurti mentorystės programas, kurios suteiktų galimybę turėti patarėją, galinti konsultuoti studentą akademiniais klausimais, sekti jo pažangą bei prisidėti užtikrinant sėkmingą studento akademinį kelią. Siekiant padėti studentams, susiduriantiems su mokymosi sunkumais, aukštosios mokyklos galėtų skatinti ir tutorystės programų atsiradimą. Tutoriais galėtų būti dėstytojai arba studentai, kurie jau yra sėkmingai baigę modulius / dalykus ir galėtų teikti konsultacines paskaitas.

6. PROFESINĮ ORIENTAVIMĄ.

Teikiant profesinį orientavimą aukštojoje mokykloje, galima sumažinti studentų nubyrėjimo tikimybę. Karjeros orientavimas teigiamai veikia studentų motyvaciją, savivertę ir sėkmingą integraciją į darbo rinką po studijų baigimo. Tikslui pasiekti aukštoji mokykla turėtų užtikrinti, kad studentai gautų visą reikiamą informaciją apie karjeros galimybes: kuriant įvairiapusiškas platformas, kurios leidžia susipažinti su verslo atstovais bei įgyti žinių apie ateities perspektyvas (organizuojant karjeros dienas, įgyvendinant karjeros mentorystės programas ar pažintines praktikas bei kviestinių lektorių (verslo atstovų) paskaitas). Be to, svarbu, kad nuo pat pirmo kurso studentai būtų supažindinami su karjeros perspektyvomis. Tai galima padaryti įtraukiant aukštosios mokyklos alumnus arba į studijų programos turinį pridedant specialų dalyką (modulį), skirtą supažindinti su specialybe.

7. ĮDIEGTI ANKSTYVOJO ĮSPĖJIMO SISTEMĄ.

Šios sistemos įdiegimas leistų aukštajai mokyklai laiku pastebėti studentus, patiriančius sunkumus ir laiku jiems suteikti pagalbą. Siekiant sėkmingai įgyvendinti šį įrankį būtina, kad:

- Studentų duomenų rinkimas būtų pagrįstas ir nepažeistų studentų teisės į privatumą (t. y. renkama informacija turi būti tikslingai panaudojama siekiant identifikuoti studento patiriamus sunkumus ir tikimybę nutraukti studijas);

- Paskirti įrankį koordinuojantys ir jį įgalinantys asmenys (svarbu ne tik administruoti sistemą, bet ir ją įgyvendinant (tiesiogiai kontaktuojant su studentais) laiku teikti efektyvią pagalbą);
- Įrankio suteikiama informacija būtų periodiškai renkama ir analizuojama;
- Tik įrankio suteikta informacija neužtikrins studentų nubybrėjimo prevencijos, svarbu, kad aukštosios mokyklos stiprintų ir plėstų turimą pagalbos priemonių sistemą, kuri atlieptų studentų poreikius.

Aukštosioms mokykloms nepavykus išsaugoti studento mokymosi įstaigoje, reikia dėti pastangas identifikuojant tokio pasirinkimo priežastis. Valstybės audito ataskaitoje „Ar užtikrinama studijų kokybė aukštosiose mokyklose?“ nurodyta, kad aukštosios mokyklos skiria per mažai dėmesio analizuojant studijų nutraukimo priežastis, kas užkerta kelią problemų sprendimui ir studentų nubybrėjimo prevencijai.

STUDIJŲ KOKYBĖS ĮTAKĄ STUDENTŲ NUBYRĖJIMUI

Studentų nubybrėjimo prevencijai svarbus ir studijų kokybės užtikrinimas. Valstybės audito atliktoje analizėje¹² apie studijų kokybę aukštosiose mokyklose yra nurodoma, kad studijų kokybes stoka yra viena iš pagrindinių priežasčių, kodėl studentai pasirenka nutraukti studijas. LSS supranta studijų kokybę kaip studijas, kurios tinkamai įprasmina aukštojo mokslo misiją. Tinkamumas misijai, kaip kokybės samprata, apibrėžia studijų programą vykdančios aukštosios mokyklos studijų kokybės vizijos įgyvendinimą užtikrinančių mechanizmų santykį ir studijų programos tikslo vienovės su studijų programą sudarančiais elementais principo dermę. Siekiant, kad studijos būtų kokybiškos, svarbu užtikrinti pagrindinius studijų kokybės elementus – studento ir dėstytojo tarpusavio santykį, tinkamą studijų procesą, mokymosi aplinką, tarptautiškumą.¹³

¹² Valstybės audito ataskaita „Ar užtikrinama studijų kokybė aukštosiose mokyklose?“

¹³ LSS aukštojo mokslo vizijos gairės „Studijų kokybės samprata“